ABD'de 2015 Genetik Baz Değişimi

Hayvancılıkta ve genetikte gelişmiş ülkeler belli periyodlarla genetik baz puanlarını değiştirirler. Buna **"güncelleme"** diyebiliriz. Genetik ilerlemenin ölçüsü olarak kabul edilen genetik baz değişikliğini ABD beş yılda bir yapmaktadır. Son olarak 2010 yılında yapılan değişiklik, 2015 yılında tekrar yapılacak. ABD'de genetik puanların çıtası daha yükseğe konulacak. Ülkemize yurtdışından sperma ithal edildiği için baz değişikliği ülkemizi de yakından ilgilendiriyor.

2010 doğumlu ineklerin PTA değerleri genetik temel olacak. Holstein ırkı için çıta süt değerinde 382 pound yukarı konulacak. Yani PTAM değerlerinin hepsi -382 olarak azaltılacak. Proteinde -12, yağda -17,PL (verimlilik ömrü) değeri ise
-1 olacak.

Damızlık boğaların değeri son yılların genetik gelişmeleri doğrultusunda aşağı çekilerek genetik çıta yükseltilecek. Boğa sperması üreten laboratuvarlar daha yüksek derecedeki boğaları seçmek ve kataloglarına koymak için uğraşacaklar. Şu anda sınır değerlerde olan boğaların spermaları önümüzdeki 6 aydan sonra ithal edilemeyecek. Ama yerlerine çok daha yüksek değerlerdeki boğalar gelecek. Holstein ırkı dışında, Brown Swiss ve Jersey ırklarında da 2015 yılında baz değişiklikleri gerçekleşecek.

Baz değişiklikleriyle birlikte TPI formülü de değişiyor. TPI formüründeki ağırlık puanları değişirken verimle ilgili değerlerin payı %46, tipin (konformasyonun)payı %26, sağlık verilerinin payı %26 olacak. Süt miktarı aktarma yeteneği zaten PTAM olarak belirlendiği için, süt verim rakamı dışındakiler TPI puanında detaylı bir şekilde yer alacak. 2015'te yeni indeksler de geliyor. Yıllar içerisindeki çalışmalar sonucu FI ve FE diye iki yeni indeks ile karşılaşacağız. FI Fertilite Indeksi, FE ise Feed Efficiency yem etkinliği indeksi olarak söylenebilir. Bunlar ABD'deki hayvan sahiplerinin arzu ettiği kriterlerin geliştirilmesi amacıyla yapılıyor. Halen kataloglarda DPR (Daughter Pregnancy Rate= Kızlarının gebelik oranı) olarak belirtilen indeks daha da geliştirilerek FI haline getirildi.

Bazı boğaların kızları düve iken farklı, inek iken farklı olabildiğinden, değerler %64 oranında kızların, %18 oranında düvelerin, %18 oranında ise ineklerin gebelik oranı katsayısıyla detaylandırılarak DPR+HCR+CCR oranlarından FI (Fertilite Indeksi) bulunmuş. Ancak; uzmanlar yine de bu konulardaki irsiyet derecesinin düşük, başka faktörlere de çok bağlı olduğunu belirtiyorlar.

Holstein düvelerde doğumun kolay olması istendiğinden, yıllar boyu bu yönde seleksiyon ile ortalaması %9 olan düvelerde güç doğum oranı %8'e düşürülmüş durumdadır. Bu %1'lik oranı kolay doğum anlamında büyük kazanç sayılmaktadır. Düvelerin güç doğum oranında %1'lik azalma sağlanmış olup, giderek bu oranın daha da azaltılması amaçlanmaktadır.

Yıllar içinde en çok öne çıkan iki konu olmuştur. Birincisi gebelik elde etmek, ikincisi ise yemden yararlanmak. İneklerin yemi etkin olarak değerlendirmesi çok önemli olduğundan FE değeri (Feed Efficiency) ortaya çıkarılmış. Bu puanı etkileyen faktörler verim ve tip ile ilgili her değeri kapsıyor. Bir çeşit özet.

ABD'de artık büyük cüsseli değil, orta cüsseli inekler tercih ediliyor. Çünkü büyük cüsseli ineklerin günlük yaşam payı için ihtiyaçları olan yem daha çok. Orta cüsseli ineklerin ise günlük yaşam payı için harcayacakları yemi verimlilik için kullanabiliyorlar. FE puanında süt, süt yağı ve proteini ile birlikte 12 ayrı tip değeri de ele alınıyor. Bunlar içerisinde sütçülük görünümü, meme puanı, ayak-bacak puanı, verimlilik ömrü gibi birçok değer ele alınmış durumda.

İneklerin **"etkin"**liği öne çıkarılıyor. Döl tutma oranı yüksek, yediği yemi verime çeviren inekler yönünde çalışılıyor. Genetik bazın 2015 yılındaki değişiklikleri ile ilgili olarak ayrıntılı bilgilere ulaşmak için https://www.cdcb.us/News/News.htm (Council on Dairy Cattle Breeding) ve http://aipl.arsusda.gov/reference/base2014.htm (USDA Agricultural Research Service) web sitelerini ziyaret etmek yararlı olacaktır.